

Warszawa, dnia 21 lipca 2020

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: BHZ.zch.870.115.2020

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych

W odpowiedzi na pismo z dnia 29 czerwca br. znak KRIR/MR/W/615/2020 uprzejmie informuję, co następuje.

Likwidacja ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF) i znoszenie związanych z tym ograniczeń odbywa się na podstawie przepisów m.in. ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz.U. z 2015 poz. 754). Podejmowane działania realizowane są niezwłocznie a znoszenie nałożonych ograniczeń i restrykcji, w tym znoszenie obszarów zapowietrzonego i zagrożonego odbywa się w możliwie najkrótszym możliwym terminie.

Równocześnie należy podkreślić, że obszary objęte restrykcjami (obszar ochronny, obszar objęty ograniczeniami, obszar zagrożenia¹) wynikające z występowania afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terytorium zarówno Polski, jak i innych państw członkowskich UE, określane są na podstawie przepisów decyzji wykonawczej Komisji nr 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63, z późn. zm.). Zgodnie z przyjętymi przez Komisję Europejską kryteriami zniesienie obszaru zagrożenia, potocznie określanego jako tzw. „strefa niebieska”, jest możliwe, co do zasady, po upływie 12 miesięcy od ostatniego stwierdzonego ogniska na określonym obszarze.

¹ Nomenklatura zgodna z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018 r. poz. 290, z późn. zm.).

Ostateczne zatwierdzenie negocjowanych zasięgów obszarów należy do kompetencji wszystkich państw członkowskich UE i dokonuje się w głosowaniu w ramach Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz.

Należy podkreślić, że strona polska nieustannie czyni starania na rzecz zmniejszania zasięgu poszczególnych obszarów w tym obszarze zagrożenia (tzw. „strefy niebieskiej”) oraz prowadzi szereg innych działań w celu poprawy sytuacji producentów trzody chlewnej, których gospodarstwa zlokalizowane są na obszarach objętych restrykcjami.

W odniesieniu do rynku wieprzowiny Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco analizuje rozwój sytuacji i podejmuje działania mające na celu poprawę sytuacji rynkowej oraz wsparcie producentów rolnych.

13 maja br. podczas nieformalnego posiedzenia Rady Ministrów Rolnictwa UE, w formie wideokonferencji, podczas której Ministrowie rozmawiali na temat kryzysowej sytuacji w rolnictwie związanej z pandemią COVID-19, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wskazując na odnotowany na przełomie kwietnia i maja gwałtowny spadek cen skupu żywca wieprzowego podkreślił, że należy niezwłocznie uruchomić dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny w ramach interwencji rynkowej przewidzianej w przepisach dotyczących wspólnej organizacji rynku produktów rolnych.

Postulat ten został również zgłoszony przez przedstawiciela Polski na odbywającym się w formie wideokonferencji posiedzeniu Komitetu ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych w Brukseli. Oprócz Polski potrzebę reakcji na rynku trzody chlewnej zgłosiły również inne państwa UE, ponieważ spadkowa tendencja cenowa notowana jest na całym rynku UE w konsekwencji obowiązujących ograniczeń wprowadzonych w celu zapobieżenia rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2.

Skutki wybuchu pandemii COVID-19 są coraz bardziej odczuwalne we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym również w Polsce. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi odnotowało wiele sygnałów dotyczących trudności w sektorze rolno-spożywczym, wynikających z szeroko zakrojonych ograniczeń wprowadzonych w państwach członkowskich. Zakłócenia gospodarcze w sektorze rolnym i w społecznościach wiejskich doprowadziły do problemów rolników z płynnością finansową, zagrażających działalności rolniczej. Obecna sytuacja jest bezprecedensowa i wymaga zastosowania w tych okolicznościach nadzwyczajnych środków dostosowanych do niej, w szczególności wspierających gospodarstwa rolne w celu utrzymania swojej działalności.

Mając na uwadze ostatnią zmianę rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 24 czerwca 2020 r., w odpowiedzi na pandemię COVID-19, do Programu Rozwoju Obszarów na lata 2014-2020 zostanie **dodany nowy typ operacji *Pomoc dla rolników szczególnie dotkniętych kryzysem COVID-19.***

Instrument wsparcia *Pomoc dla gospodarstw szczególnie dotkniętych kryzysem COVID-19* będzie jednorazowym, nadzwyczajnym mechanizmem stanowiącym odpowiedź na problemy związane z płynnością finansową zagrażającą ciągłości prowadzonej działalności rolniczej.

Biorąc pod uwagę wysokość strat w poszczególnych sektorach produkcji rolnej, jak również ograniczony budżet przewidziany na to działanie, zaproponowano skierowanie pomocy do rolników indywidualnych prowadzących działalność w obszarze sektorów, w których zidentyfikowano największe potrzeby w zakresie natychmiastowego wsparcia, którego celem jest rekompensata przynajmniej części strat jakie rolnicy ponieśli w wyniku wystąpienia pandemii COVID-19 i rozwiązania problemów z płynnością finansową zagrażającą ciągłości działalności rolniczej gospodarstw prowadzących produkcję w tych sektorach. Przedmiotowe wsparcie dotyczyć będzie m.in. świń (prosięta/lochy)

Na wszystkie sektory objęte przedmiotowym działaniem zostało zaplanowane **2% alokacji środków PROW 2014-2020**, czyli prawie **273,4 mln euro, tj. ponad miliard złotych**. Pomoc będzie sumą kwot przysługujących z tytułu poszczególnych sektorów, przy czym maksymalna kwota nie przekroczy 7 000 euro na rolnika.

W resorcie rolnictwa trwają zaawansowane prace legislacyjne dotyczące rozporządzenia wykonawczego określającego szczegółowe warunki ubiegania się o pomoc. Aktualnie projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Pomoc dla rolników szczególnie dotkniętych kryzysem COVID–19” w ramach działania „Wyjątkowe tymczasowe wsparcie dla rolników, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie dotkniętych kryzysem związanym z COVID–19” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, poddawany jest konsultacjom publicznym. Poniżej link do przedmiotowego projektu rozporządzenia: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12335953> .

Planuje się że nabór wniosków zostanie przeprowadzony niezwłocznie po zakończeniu prac legislacyjnych określających szczegółowe warunki ubiegania się o pomoc, **tj. na przełomie sierpnia i września 2020 r.**

Odnosząc się z kolei do kwestii proponowanych przez zakłady mięsne cen skupu świń należy przypomnieć, że od 2017 r. obowiązują przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1213). Ustawa ta określa zasady przeciwdziałania praktykom polegającym na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej przez nabywców produktów rolnych lub spożywczych lub dostawców tych produktów. Działania takie jak: oferowanie przez prywatne punkty niekorzystnych dla producenta cen skupu, wywieranie nacisku na poziom cen, narzucanie treści umowy, nieuzasadnione opóźnianie zapłaty za towar, mogą zostać uznane za praktykę nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową przez nabywców produktów rolnych względem dostawcy

Organem właściwym w sprawach praktyk polegających na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), do którego każdy może zgłosić zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Postępowanie w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową Prezes wszczyna z urzędu, co daje ochronę przed identyfikacją zgłaszającego zawiadomienie.

Ustawa przyznaje także Prezesowi UOKiK kompetencje do wydawania decyzji, w tym decyzji zobowiązującej. Nałożenie na przedsiębiorcę zobowiązania ma zmierzać do zakończenia naruszenia lub usunięcia negatywnych skutków praktyki. Ponadto, Prezes UOKiK może nałożyć na dostawcę lub nabywcę produktów rolnych lub spożywczych, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli – choćby nieumyślnie – dopuścił się naruszenia zakazu nieuczciwego wykorzystania przewagi kontraktowej. Określono również kary za utrudnianie prowadzenia postępowania oraz niewykonywanie decyzji nakładającej karę.

Podkreślić należy, że ochrona przed nieuczciwym wykorzystywaniem przewagi kontraktowej przewidziana we wskazanej powyżej ustawie nie wyłącza ochrony wynikającej z innych ustaw, w szczególności przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi oraz ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji odnoszą się do odrębnych trybów, dotyczą odpowiednio publiczno-prawnej i prywatno-prawnej ochrony przedsiębiorców. A zatem ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi nie wyłącza występowania przez przedsiębiorcę z roszczeniami do sądu powszechnego na drodze cywilnoprawnej.

W kwestii programu odbudowy trzody chlewnej uprzejmie informuję, że tematyka ta była poruszana w ramach dyskusji realizowanej podczas posiedzeń Zespołu ds. stabilizacji i wsparcia rynku mięsa wieprzowego w ramach Porozumienia Rolniczego stanowiącego platformę porozumienia i dialogu, forum wymiany poglądów, propozycji legislacyjnych i dyskusji organizacji oraz związków zawodowych funkcjonujących w rolnictwie ze specjalistami Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Członkowie tego zespołu zwracali w tym zakresie m.in. uwagę na zasadność przygotowania i wdrożenia strategii odbudowy pogłowia polskiej hodowli zarodowej rasy wbp (wielka biała polska) i pbz (polska biała zwisłoucha) oraz ich krzyżówek wbp^xpbz (F1) jako rasy krajowe. W tym zakresie należy zwrócić uwagę na fakt, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świń, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylającego niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt („rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016 r., str. 66) hodowlę prowadzą uznane związki hodowców, które realizują zatwierdzone programy hodowlane dla danych ras, a w przypadku świń również dla mieszańców.

Aktualnie na terytorium Polski podmiotem, który realizuje zatwierdzone programy hodowlane dla ras wbp, pbz oraz krzyżówek tych ras jest Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. W gestii tego Związku leży zatem podejmowanie decyzji dotyczących celów hodowlanych tych ras, a co za tym idzie Związek ten może opracować i wdrożyć ewentualną strategię odbudowy ich pogłowia.

wz. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szymon Giżyński

Sekretarz Stanu